

§ 172

Kolmen psykiatrisen päiväsairaalan muuttaminen intensiiviseksi avohoidoksi

HEL 2016-005493 T 06 00 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan muuttaa psykiatria- ja päihdepalvelujen idän, lännen ja pohjoisen psykiatriset päiväsairaalat psykiatrian poliklinikoiden intensiivisen avohoidon työryhmiksi ja lopettaa samalla 51 päiväsairaalapaikkaa 1.10.2016 alkaen.

Käsittely

Esittelijä muutti päätösehdotuksen seuraavaan muotoon: "Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää muuttaa psykiatria- ja päihdepalvelujen idän, lännen ja pohjoisen psykiatriset päiväsairaalat psykiatrian poliklinikoiden intensiivisen avohoidon työryhmiksi ja lopettaa samalla 51 päiväsairaalapaikkaa 1.10.2016 alkaen."

Palautusehdotus:

Anna Vuorjoki: "Palautetaan asia valmisteluun siten, että

1. arvioidaan, kuinka suurella potilasryhmällä on tarve nykymuotoiseen päiväsairaalatoimintaan ja turvataan riittävä määrä päiväsairaalapaikkoja. Päiväsairaalatoimintaa kehitetään toimivimmiksi havaittujen toimintamallien pohjalta.
2. selvitetään, millä edellytyksillä on mahdollista lisätä joustavampaa intensiivistä avohoitoa päiväsairaalatoiminnan rinnalla ja mitä mahdollisia resurssilisäyksiä se vaatii budjetin ulkopuolelta."

Kannattaja: Joonas Leppänen

Vastaehdotus:

Rene Hursti: "Päätösehdotus muutetaan muotoon:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää säilyttää psykiatria- ja päihdepalvelujen idän- ja pohjoisen sekä etelän päiväsairaalapaikat. Muuttaa lännen psykiatria- ja päihdepalvelujen päiväsairaalan poliklinikan palvelut intensiivisen avohoidon työryhmälle, ja lakkauttaa samalla lännen päiväsairaalapaikat.

Lautakunta esittää myös, että muutoksen vaikutuksista raportoidaan lautakunnalle vuoden kuluttua ja mikäli havaitaan, ettei muutos ollut parempaan suuntaan asiakkaille hoitoa ajatellen, katsotaan mahdollisuut-

ta lännen psykiatria- ja päihdepalvelujen päiväsairaalapaikkojen palauttamisesta entiselle paikkamäärälle."

Kannattaja: Anna Vuorjoki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Palautetaan asia valmisteluun siten, että

1. arvioidaan, kuinka suurella potilasryhmällä on tarve nykymuotoiseen päiväsairaalatoimintaan ja turvataan riittävä määrä päiväsairaalapaikkoja. Päiväsairaalatoimintaa kehitetään toimivimmiksi havaittujen toimintamallien pohjalta.

2. selvitetään, millä edellytyksillä on mahdollista lisätä joustavampaa intensiivistä avohoitoa päiväsairaalatoiminnan rinnalla ja mitä mahdollisia resurssilisäyksiä se vaatii budjetin ulkopuolelta."

Jaa-äännet: 8

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Katriina Juva, Seija Muurinen, Marko Rosenholm, Hannu Tuominen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 5

Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen äänin 8 - 5.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Päätösehdotus muutetaan muotoon:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää säilyttää psykiatria- ja päihdepalvelujen idän- ja pohjoisen sekä etelän päiväsairaalapaikat. Muuttaa lännen psykiatria- ja päihdepalvelujen päiväsairaalan poliklinikan palvelut intensiivisen avohoidon työryhmälle, ja lakkauttaa samalla lännen päiväsairaalapaikat.

Lautakunta esittää myös, että muutoksen vaikutuksista raportoidaan lautakunnalle vuoden kuluttua ja mikäli havaitaan, ettei muutos ollut parempaan suuntaan asiakkaille hoitoa ajatellen, katsotaan mahdollisuut-

ta lännen psykiatria- ja päihdepalvelujen päiväsairaalapaikkojen palauttamisesta entiselle paikkamäärälle.

Jaa-äännet: 7

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Katriina Juva, Seija Muurinen, Marko Rosenholm, Hannu Tuominen

Ei-äännet: 4

Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Gunvor Brettschneider, Markku Vuorinen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen äänin 7 - 4 (tyhjää 2).

Jäsen Rene Hursti esitti päätöksen johdosta eriävän mielipiteen.

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, vs. psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää muuttaa psykiatria- ja päihdepalvelujen idän, lännen ja pohjoisen psykiatriset päiväsairaalat psykiatrian poliklinikoiden intensiivisen avohoidon työryhmiksi ja lopettaa samalla 51 päiväsairaalapaikkaa 1.8.2016 alkaen.

Esittelijän perustelut

Osana Helsingin kaupungin psykiatrasta erikoissairaanhoidon psykiatria- ja päihdepalveluilla on viisi (5) osavuorokautista psykiatrasta hoitoa tarjoavaa päiväsairaala: neljä (4) päiväsairaala alueellisissa psykiatria- ja päihdekeskuksissa ja yksi (1) akuutti päiväosasto Auroran sairaalassa. Potilaspaikkoja näissä on yhteensä 82.

Alueellisten psykiatria- ja päihdekeskusten neljän (4) päiväsairaalan toiminta poikkeaa Auroran sairaalan akuutin päiväosaston toiminnasta, jossa hoitajaksot ovat lyhyitä ja akuuttiluonteisia. Seuraavassa käsitel-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566

lään muutosesityksen kohteena olevia psykiatria- ja päihdekeskuksissa toimivia päiväsairaaloita.

Psykiatrinen päiväsairaalahoido alueellisissa psykiatria- ja päihdekeskuksissa

Alueellisissa psykiatria- ja päihdekeskuksissa päiväsairaalahoidoa tarjotaan ensisijassa mielialahäiriöpotilaille ja hoitoon hakeudutaan lähetteellä silloin, kun muu avohoito on riittämätöntä, mutta ei ole kuitenkaan varsinaista kokovuorokausiosastohoidon tarvetta. Hoidon soveltuvuutta ja potilaan motivaatiota on arvioitu ennen hoitojakson aloittamista erillisellä haastattelulla tai tutustumiskäynnillä. Jonotusaika päiväsairaalahoittoon on vaihdellut alueittain 2 vrk–2 kk välillä.

Keskimääräinen päiväsairaalahoidon pituus on ollut noin kaksi (2) kuukautta. Päiväsairaaloissa toteutettava moniammatillinen tutkimus ja hoito on perustunut potilaan hoito- ja kuntoutumissuunnitelman mukaisesti mm. yhteisön ja vertaisten tukeen, erilaisiin ryhmämuotoisiin hoitoihin, omahoitajakeskusteluihin, perhe- ja verkostotapaamisiin sekä kotikäynteihin. Keskeistä on ollut tukea potilasta kuntoutumiseen, yhteisöllisyyteen, osallisuuteen ja yhteiskuntaan.

Päiväsairaaloiden hoitopäivämaksu on 17,90 e (vuonna 2016), jolla katetaan potilaalle aamiainen, lounas ja päiväkahvi. Potilas vastaa matka- ja lääkekuluista itse. Psykiatrisen päiväsairaalahoidon maksu lasketaan mukaan potilaan maksettavaksi tulevaan sosiaali- ja terveydenhuollon maksuille määrättyyn vuotuisen enimmäismäärään, ns. maksukattoon. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen enimmäismäärä on 691 euroa vuonna 2016.

Nykymuotoisen toiminnan ongelmana on, että palvelua pystytään tarjoamaan suhteellisen pienelle määrälle potilaita ja oirekuvaltaan rajatulle potilasryhmälle. Malli on ollut jäykkärakenteinen ja erillinen, mikä on haitannut hoitosuhteiden jatkuvuutta. Myös potilasmaksu on kynnyksenä niille vähävaraisille potilaille, jotka eivät ole oikeutettuja esim. toimeentulotukeen, ja joiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut eivät ylitä maksukattoa.

Edellä esitetyistä syistä johtuen psykiatria- ja päihdepalvelut aloitti päiväsairaalahoidon uudistamisen suunnittelutyön vuonna 2015 erillistyöryhmässä ja päätti tammikuussa 2016 yhtenäisestä intensiivisen psykiatrisen avohoidon toimintamallista osana psykiatria- ja päihdekeskusten polikliinisen toiminnan mielialahäiriölinjaa. Tarkoituksena on, että uusi hoitomalli rakennetaan alkuvaiheessa kolmeen psykiatria- ja päihdekeskukseen: itään, länteen ja pohjoiseen. Suunnitelman tässä vaiheessa etelän päiväsairaalan (Aurora 10) toiminta jää ennalleen ja toimii muutosprosessissa ns. verrokkiosastona.

Intensiivisen psykiatrisen avohoidon työryhmät

Suunnitelmassa intensiivisen psykiatrisen avohoidon työryhmät sijoittuvat hallinnollisesti osaksi psykiatrian poliklinikoita. Uuden toiminnan tavoitteena on lisätä palvelujärjestelmän joustavuutta ja palvelujen saata- vuutta – psykiatria- ja päihdekeskusten sisällä ei tarvita enää erillisiä lä- hetteitä ja potilaan hoito voidaan aloittaa tarvittaessa jopa välittömästi ilman jonotusta. Potilaalle maksutonta intensiivistä avohoitoa tarjotaan psykiatrian poliklinikoiden aukioloaikoina: arkisin neljästi viikossa klo 8– 16 välillä ja yhtenä arkipäivänä viikossa klo 10–18 välillä. Tulevaisuu- dessa aukioloaikaa voidaan tarvittaessa jatkaa terveys- ja hyvinvointi- keskusten yhteydessä klo 8–20 välille.

Palveluvalikkoa kehitetään paremmin potilaiden tarpeita vastaavaksi monipuolistamalla erityisesti ryhmämuotoisia hoitoja (kognitiiviset tera- piasovellukset, psykoedukaatio, luovat terapiamuodot, toiminnalliset ryhmät, yhteisöön ja yhteiskuntaan suuntaava tuki) sekä lisäämällä tu- ki- ja vertaistoimintaa ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä. Hoi- don vaikuttavuutta tehostetaan räätälöimällä hoito (intensiivisen avohoi- don pituus, käyntien tiheys, hoidon sisältö) kullekin potilaalle erikseen hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti huomioiden myös akuuttihoi- don tarve, mihin perinteinen päiväsairaalahoito on voinut vastata hei- kosti. Hoidon intensiteetti voi yksilöllisesti vaihdella jokapäiväisistä ker- taviikkoisiin hoitokäynteihin. Potilaan hoidon jatkuvuutta parannetaan siten, että potilaan hoitava lääkäri ja vastuuhenkilö säilyvät samoina in- tensiivisen avohoidon aikana. Tavoitteena on, että potilaan hoidon ja kuntoutuksen lähtökohtana on yksi yhteinen hoito- ja palvelusuunnitel- ma.

Päiväsairaalatoimintaa rakenteellisesti ja sisällöllisesti kehittämällä myös palvelun tuottavuutta pystytään lisäämään: erillisistä hoitopaikois- ta luopuminen mahdollistaa resurssien tehokkaamman ja joustavam- man käytön entistä suuremmalle potilasryhmälle. Intensiivisen avohoi- don tiimit muodostetaan sairaanhoitajista/toimintaterapeutista ja psyko- logeista. Jokaisen tiimin tukena on lääkäri. Muut mahdolliset sosiaali- työn ja toimintaterapian palvelut tarjotaan potilaalle edelleen psykiatrian poliklinikalta myös intensiivisen avohoidon aikana.

Intensiivisen avohoidon toiminta on psykiatrian avohoitokäyntejä kuten muukin psykiatrian poliklinikan toiminta ja asiakkaalle maksutonta.

Toimintamuutos ei aiheuta tilamuutoksia tai korjaustarpeita. Tukipalve- lujen tarve ja kustannukset vähenevät ateriakulujen osalta. Muilta osin muutos on kustannusneutraali.

Psykiatristen päiväsairaaloiden muuttamista psykiatrian poliklinikoiden intensiivisen avohoidon työryhmiksi on käsitelty henkilöstön kanssa yh-

teistoimintakokouksissa ja henkilöstötoimikunnassa. Jokaisen siirtyvän henkilön kanssa käydään tarvittaessa yhteistoimintamenettelyn mukainen kuuleminen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päätösesityksellä on vaikutuksia psykiatristen potilaiden hoidon laatuun ja saatavuuteen. Päiväsairaaloimintaa kehittämällä parannetaan potilaiden hoitoon pääsyä ja hoidon jatkuvuutta. Toiminnan kehittämistä ja palvelun laatua seurataan erillisessä kehittämissyöhmässä.

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, vs. psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 14.06.2016 § 160

HEL 2016-005493 T 06 00 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

14.06.2016 Pöydälle

Jäsen Anna Vuorjoki pyysi asian pöydälle.

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, vs. psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566